

Totalförsvaret för ett starkare Gotland

Slutrapport för regeringens uppdrag till
Försvarmakten och Länsstyrelsen i
Gotlands län

Bilaga 19: Kursplan för introduktionsutbildning för nya
medarbetare på Länsstyrelsen i Gotlands län

Utgiven av: Länsstyrelsen i Gotlands län

Slutrapportens diarienummer: 459-3824-2017

Kontaktperson: Karin Farinder och Inger Svenserud, Länsstyrelsen i Gotlands län

Tryckår: 2022

Slutrapporten med bilagor finns att hämta i PDF-format på Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/gotland

Kursplan för introduktionsutbildning för nya medarbetare på Länsstyrelsen i Gotlands Län

Länsstyrelsens uppdrag och din roll i kris och vid höjd beredskap

Syfte med utbildningen

Syftet är att ge kunskap om länsstyrelsens uppdrag och din roll i kris och vid höjd beredskap.

Målgrupp för utbildningen

Målgruppen är alla nyanställda på Länsstyrelsen i Gotlands län - oavsett enhet.

Tidpunkt för utbildningen

Den nyanställde ska så fort det är möjligt ges plats i denna utbildning, senast inom sex månader från påbörjad anställning. För att möta den ambitionen bör kursen ges två gånger per år. Att kontinuerligt ge utbildningen bidrar positivt till att säkra länsstyrelsens arbete med krisberedskap.

Utbildningens grundförutsättningar

Kursen ingår i länsstyrelsens ordinarie introduktionsprogram och omfattar ca sex timmar uppdelade på två utbildningspass (2,5 plus 1,5 timme) och ett självstudiepass däremellan. Självstudiepasset är en webbutbildning (MSB:s utbildning "Är du en del av Sveriges totalförsvaret?") tillsammans med utvalda självstudiefrågor.

Pedagogik för upplägget

Utgångspunkten har varit att i högre utsträckning än för ett mer traditionellt upplägg, utgå från deltagarnas egna erfarenheter och tankar, samt att ge tillräckligt reflektionsutrymme. Ambitionen har varit att undvika ensidigt fokus på inläsningsmaterial och matande av fakta. Kursens innehåll behöver självklart styras så att utvalda områden behandlas, och att göra det med mer interaktion och dialog mellan deltagarna, och mellan deltagare och kursledning.

Bland de pedagogiska verktyg som identifierats finns "rita in på tidsaxel", lägga olika faktakort i rätt ordning för att beskriva en utveckling, "en ska bort", resonera i bikupor (mindre grupper) kring bilder/uppgifter, bjuda in en hemlig gäst, "heta stolen" för att i en annan form ge ytterligare kunskap och arbete med olika "case". Det är viktigt att komma ihåg att användande av dessa verktyg ska göras med eftertanke och att verktygen behöver ordentlig introduktion för att säkra förståelsen.

Inriktningen var att avsluta de flesta passen med gemensam reflektion och kunskapsavstämning.

Bedömningen är att ett upplägg baserat på ovan beskrivna ambitioner kräver dels sakkompetens, dels erfarenhet och pedagogisk förmåga av kursledningen.

Genomförande och erfarenhet

Den första kursen genomfördes i maj/juni 2021 med en pandemi som satte förutsättningarna. Kursen gavs därför digitalt, men så långt möjligt användes inkluderande pedagogik och verktyg. Slutsatsen är att dialog och övningar begränsades av formen, men kursdeltagarna uttryckte ändå uppskattning kring såväl dialog, gemensamma reflektioner och kunskapsavstämmningar i upplägget. Till kursomgång två (januari 2022), också den digital, anpassades upplägget med viljan att behålla så mycket av den pedagogiska ansatsen som möjligt. Det är i stort detta upplägg som visas på följande sidor.

Bedömningen är att kursen kan ges både digitalt och fysiskt. Att föredra är att minst första tillfället ges fysiskt. Upplägget vinner på att kunna utgå ifrån och bygga vidare på det deltagarna redan kan, samt att ge utrymme för reflektioner. Det är värdefullt om kursen alltid har två personer som ansvarar för dess planering och genomförande. Detta arbete omfattar bland annat att identifiera och förbereda "föreläsare" (internt länsstyrelsen).

Beskrivning av del 1 (2.5 timmar inklusive 10 + 5 minuter paus)

Innehåll pass 1	Tid	Pedagogik	Mål	Ansvar
<i>Välkomna!</i>	09.00-09.10	(10 min)		Kurs-ansvarig
1. Presentation av de som håller i kursen 2. Kort runda för deltagarna (namn, enhet, anställningstid) 3. Beskrivning av upplägg, syfte (varför kursen är viktig för LSTs alla anställda), upplägg	10 min	Introduktion Presentation av var och en	Känna sig välkomna och införstådda med upplägget. Vara förberedda med verktyg för reflektion (telefon, chattfunktion, Menti osv)	
<i>Totalförsvar</i>	09.10-09.45	(35 min)		Kurs-ansvarig
1. Individuell och gemensam reflektion utifrån begreppet totalförsvar 2. Presentation 3. Uppsamling och resonemang kring betydelse	5 min 25 min 5 min	Reflektion mha chatt el Menti – skriv in två tankar (alla) Presentation Gemensam reflektion (alla)	Kännedom om: - totalförsvar - civilt försvar - militärt försvar - andras roller	Föreläsare
<i>Paus</i>	09.45-09.55	(10 min)		Kurs-ansvarig
<i>Länsstyrelsens uppdrag och organisation i kris och HB</i>	09.55-10.20	(25 min)		Kurs-ansvarig
1. Reflektion: kunskap om länsstyrelsens roll och uppdrag vid kris, höjd beredskap eller krig? 2. LST:s uppdrag i kris och höjd beredskap	5-10 min 15-20 min	Reflektion mha chatt som vi möter i diskussion (alla) Presentation	Kännedom om LST:s roll och uppdrag, om kris- och krigsledningsorganisation, stab	Föreläsare
<i>Försvarsmakten (FM) då och nu – och vår samverkan</i>	10.20-10.50	(30 min - minst)		Kurs-ansvarig
1. FM och förändringsresan med koppling till civilt försvar 2. Uppsamling, frågor	25 min 5-10 min	Presentation Frågor, diskussion	Kännedom om FM inkl förändringsresa och samverkan med LST	Föreläsare (från FM)
<i>Paus</i>	10.50-10.55	(5 min)		Kurs-ansvarig
<i>Beredskapstrappan</i>	10.55-11.15	(20 min)		Kurs-ansvarig

1. Beredskapstrappan: LSTs uppdrag över hotskalan, skillnader mellan normala förhållanden, krisberedskap och höjd beredskap	15 min	Presentation	Kännedom om hur LSTs uppdrag förändras över hotskalan, försvarsjuridik och beredskap	Föreläsare
2. Uppsamling, frågor	5 min	Frågor, diskussion (alla)		
<i>Introduktion till webbutbildning om Sveriges totalförsvar</i>	11.15-11.20	(5 min)		Kursansvarig
Presentera utbildningen, instuderingsfrågor (4) och del 2	5 min	Presentation och instruktion	Veta hur man hittar utbildningen och vad som förväntas före del 2	Föreläsare
<i>Kort runda kring bordet</i>	11.20-11.30	(10 min)	Summering	Kursansvarig
Vad tänker du NU när du hör begreppet totalförsvar? Vad har du särskilt fastnat för under förmiddagen?		Reflektioner Laget runt (alla)	Reflektion för att fånga läget – tankar och känslor. Ej utvärdering – blir efter del 2	
<i>Avslutning</i>		Tack – och på återseende!		Kursansvarig
Påminn om webbutbildning, och när nästa träff är			Införstådda med nästa steg	

Beskrivning av del 2 (1.5 timmar inklusive 10 minuter paus)

Innehåll pass 2	Tid	Pedagogik	Mål	Ansvar
<i>Välkomna tillbaka!</i>	13.00-13.03	(3 min)	Känna sig välkomna, införstådda med dagens upplägg	Kursansvarig
<i>Backspegel</i>	13.03-13.13	(10 min)		Kursansvarig
Vad gick vi igenom på första passet? Återknyt t ex till avslutande reflektioner del 1	10 min	Gemensam reflektion (alla), använd eventuellt även chatt	Repetition - samla ihop och påminna	
<i>Värnplikt, civilplikt, allmän tjänsteplikt, krigsplacering*</i>	13.13-13.43	(30 min)		Kursansvarig
1. Presentation om plikterna, krigsplacering. Bredare perspektiv till individ.	15 min	Presentation	Kunskap om plikterna i allmänhet och krigsplacering på individnivå	Föreläsare (länsjurist)
2. Heta stolen (länsjurist)	15 min	Heta stolen plus vidareutvecklande		

<i>Paus</i>	13.43- 13.53	(10 min)		Kurs- ansvarig
<i>Webbutbildning om Sveriges totalförsvar (alla)</i>	13.53- 14.23	(30 min)		Kurs- ansvarig
Reflektion och diskussion tillsammans. Utgå från definierade frågor, diskutera funderingar och frågor som dykt upp.	30 min	Laget runt (alla) - reflektion utifrån känslor, upplevelse, kunskap. Möjlighet lyfta egna frågor.	Genomgång och sammanfattning	
<i>Utvärdering och avslutning</i>	14.23- 14.30	(7 min)		Kurs- ansvarig
1. Bjud in till skriftlig utvärdering, presentera upplägget 2. Tankar och känslor om hela utbildningens upplägg och innehåll		Utskick frågor, svar skrivs för hand, internkuvert till kursansvarig Reflektion även mha chatten (alla)	Lärdomar till nästa genomförande	

*Vid kursens första genomförande hade vi ett pass om informationssäkerhet i ett totalförsvarsperspektiv här. Också värdefullt, men dyker nu upp i annat sammanhang.